

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ความหลากหลายและการใช้ประโยชน์พื้นที่ของนก
ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิธินาถ เจริญโภคราช

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2557

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ความหลากหลายชนิดและการใช้ประโยชน์พื้นที่ของนก
ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิธินาถ เจริญโกคราช
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(2)
ABSTRACT.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญ.....	(5)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญภาพ.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรสงคราม.....	5
2.2 ข้อมูลตำบลคลองโคน.....	7
2.3 ความหลากหลายทางชีวภาพ.....	9
2.4 ความหลากหลายชนิดของนก.....	11
2.5 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่.....	38
2.6 การตุนก.....	39
2.7 วิธี Mackinnon Lists.....	43
2.8 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	43
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
3.1 พื้นที่ทำการวิจัย.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4.1 สภาพแวดล้อมในพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ.....	54
4.2 ชนิดนกที่พบในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ.....	58
4.3 อุปนิสัยการหากินอาหาร และสถานภาพของนก ที่พบในเส้นทาง ท่องเที่ยวทางเรือ.....	85
4.4 ปริมาณความชุกชุมของนกที่พบในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่.....	108
4.6 การนำฐานข้อมูลด้านความหลากหลายของนกมาใช้เป็นแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายของนกในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ.....	112
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	117
5.1 พื้นที่ทำการวิจัย.....	117
5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	118
5.4 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	118
5.5 สรุปผลการวิจัย.....	119
5.6 อภิปรายผล.....	123
5.7 ข้อเสนอแนะ.....	124
5.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	125
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	134
ประวัติผู้ทำรายงานการวิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	ชื่อพื้นเมือง ชื่อวิทยาศาสตร์ (Lekagul and Round, 1991) ที่คาดว่าจะเป็นศัตรูทางธรรมชาติของหึ่งห้อย ระหว่างเดือนธันวาคม 2547 – ธันวาคม 2548 ตามเส้นทางสำรวจ ณ บ้านโคกเกตุ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม.....	11
2.2	ชื่อวงศ์ และชนิดนกที่พบบริเวณชายคลองในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2554.....	12
2.3	ชนิดนกที่พบบริเวณชายคลองในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2554.....	16
2.4	ชื่อวงศ์และชนิดนกที่พบบริเวณชายคลอง ในเส้นทางล่องเรือชมธรรมชาติ ในตำบลยี่สาร อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม และตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม 2554.....	18
2.5	ชื่อวงศ์และชนิดนกที่พบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ตำบลท่าคา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนตุลาคม 2555 - กันยายน 2556.....	22
4.1	ชื่อวงศ์ และชนิดนกที่พบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กันยายน 2557	58
4.2	ชนิดนกที่พบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กันยายน 2557	71
4.3	ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทางที่ 1 (ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน - ปากคลองโคน) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557	75
4.4	ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทางที่ 2 (เลียบชายฝั่งทะเล ปากคลองโคน - ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557	78
4.5	ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทางที่ 3 (ชุมชนคลองช่อง - ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.6	ชนิดนกที่สำรวจพบบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ 3 เส้นทาง ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	83
4.7	ชนิดนก อุปนิสัยการหากิน และสถานภาพของนกบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ในเส้นทางที่ 1 (ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน - ปากคลองโคน) ในพื้นที่ตำบลคลองโคนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	86
4.8	ชนิดนก อุปนิสัยการหากิน และสถานภาพของนกบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ในเส้นทางที่ 2 (ปากคลองโคน – ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	89
4.9	ชนิดนก อุปนิสัยการหากิน และสถานภาพของนกบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ในเส้นทางที่ 3 (ชุมชนคลองช่อง - ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557	91
4.10	ชนิดนก อุปนิสัยการหากิน และสถานภาพของนกบริเวณเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ทั้ง 3 เส้นทาง ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	93
4.11	ความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของนกที่เข้ามาใช้พื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือเส้นทางที่ 1 (ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน – ปากคลองโคน) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557.....	98
4.12	ความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของนกที่เข้ามาใช้พื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือเส้นทางที่ 2 (ปากคลองโคน – ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 - กรกฎาคม 2557	101
4.13	ความหลากหลายชนิดและความชุกของนกที่เข้ามาใช้พื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือเส้นทางที่ 3 (ชุมชนคลองช่อง - ปากคลองช่อง) ในพื้นที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	102
4.14	ความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของนกที่เข้ามาใช้พื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ 3 เส้นทาง ในพื้นที่ตำบลคลอง โคนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	ความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของนกที่เข้ามาใช้พื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวแต่ละเดือนโดยแบ่งตามระดับความชุกชุม ระหว่างเดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557.....	107

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
2.1	แผนที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	8
4.1	แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	55
4.2	สภาพแวดล้อมในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทาง 1 (ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน - ปากคลองโคน)	56
4.3	สภาพแวดล้อมในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทาง 2 (เลียบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนใน ปากคลองโคน - ปากคลองช่อง)	56
4.4	สภาพแวดล้อมในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ เส้นทาง 3 (ชุมชนคลองช่อง - ปากคลองช่อง)	57
4.5	ชนิดนกในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม	62
4.6	ความหลากหลายชนิดของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ.....	75
4.7	ความหลากหลายชนิดของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเส้นทางที่ 1.....	78
4.8	ความหลากหลายชนิดของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเส้นทางที่ 2.....	80
4.9	ความหลากหลายชนิดของนกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเส้นทางที่ 3.....	82
4.10	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านความหลากหลายชนิดนกในระบบนิเวศป่าชายเลนให้กับกลุ่มนักเรียน ในพื้นที่ตำบลคลองโคน	115
4.11	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านความหลากหลายชนิดนกในระบบนิเวศป่าชายเลนให้กับกลุ่มท่องเที่ยว ณ ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน.....	115